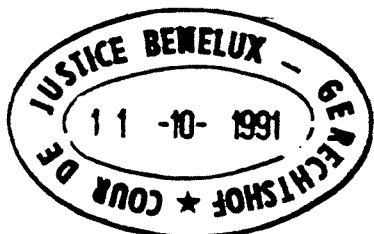

Mr. A 90/5

BENELUX-GERECHTSHOF

A 90/5/8

Conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal
M.R. Mok

inzake:

A. MEDJAHRI

tegen

STAAT DER NEDERLANDEN

1. Korte beschrijving van de zaak

1.1. Bij arrest van 4 mei 1990 heeft de Hoge Raad der Nederlanden aan het Benelux-Gerechtshof verzocht een viertal vragen te beantwoorden. Deze vragen zijn gerezen in een kort geding tussen de hiervoor genoemde partijen.

1.2. Medjahri, geboren in Frankrijk en van onbekende nationaliteit, is na eerdere illegale verblijven in Nederland, waarbij hij tot ongewenst vreemdeling is verklaard, op 19 juni 1986, via de Frans-Belgische en de Belgisch-Nederlandse grens (opnieuw) Nederland illegaal binnengekomen.

Op 9 februari 1987 heeft Medjahri in kort geding bij de president van de rechtbank te Groningen gevorderd dat het de Staat zou worden verboden hem uit Nederland te verwijderen zolang zijn toelating elders niet gewaarborgd zou zijn. Bij vonnis van 25 februari 1987 heeft de president de gevraagde voorziening geweigerd. Daarop is Medjahri uit Nederland verwijderd, maar in juni van dat jaar is hij aldaar opnieuw aangetroffen.

Inmiddels had Medjahri tegen het vonnis van de president hoger beroep ingesteld. Bij arrest van 11 mei 1988 heeft het gerechtshof te Leeuwarden het vonnis van de Groningse president bekrachtigd.

Tegen laatstgenoemd arrest heeft Medjahri beroep in cassatie aangetekend, welk beroep ertoe heeft geleid dat de Hoge Raad de hier behandelde vragen aan het Benelux-Gerechtshof heeft gesteld.

1.3. In het kort geding heeft Medjahri aangevoerd dat de wijze waarop de Staat hem uit Nederland had verwijderd, respectievelijk (wederom) wilde verwijderen, onrechtmatig was. Die wijze van verwijdering was de "Roosendaal-methode",

"daarin bestaande dat betrokkene in Roosendaal, voorzien van een biljet enkele reis naar een plaats in Frankrijk, zonder meer, met name onbegeleid, in een via België naar Frankrijk vertrekkende trein wordt geplaatst teneinde hem over de buitengrens van het Beneluxgebied te verwijderen naar Frankrijk".¹

1.4. Volgens een onderdeel van het door Medjahri voorgestelde cassatiemiddel zou verwijdering volgens de omschreven methode o.m. in strijd zijn met geldende Benelux-voorschriften.

De bedoelde voorschriften zijn de artikelen 15 en 16 van de Beschikking van de Werkgroep voor het Personenverkeer van de Benelux Economische Unie betreffende de verwijdering en de overname van personen

---

¹) Geciteerd uit het verwijzingsarrest, r.o. 4 sub vi.

d.d. 28 juni 1967 M/P (67)1)², hierna aan te duiden als: de Beschikking. De tekst van de genoemde artikelen is in r.o. 3.1. van het verwijzingsarrest weergegeven.

1.5. De Hoge Raad had eerder beslist dat verwijdering volgens de Roosen-daal-methode jegens de betrokken vreemdeling geen onrechtmatige daad van de Nederlandse Staat opleverde³. De genoemde Beschikking is eerst daarna aangewezen als behorend tot de "gemeenschappelijke rechtsregels", bedoeld in art. 1, lid 2, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof⁴.

1.6. In de onderhavige procedure voor het Benelux-Gerechtshof hebben de partijen in het basisgeding memories ingediend, die door hun raadslieden mondeling zijn toegelicht.

De regering van België heeft eveneens een memorie ingediend.

2. Zijn de artt. 15 en 16 van de Beschikking rechtstreeks werkend?

2.1. Vraag A werpt op of deze artikelen van de Beschikking mede de strekking hebben ten behoeve van de daarin bedoelde vreemdelingen te waarborgen dat in geval van verwijdering uit een van de Beneluxlanden, i.c. uit Nederland, wordt gehandeld overeenkomstig het in die artikelen bepaalde.

2.2. Een rechtstreeks werkende volkenrechtelijke bepaling kan naar haar inhoud een ieder verbinden⁵. Omgekeerd zijn er volkenrechtelijke regels die zich op grond van hun inhoud slechts tot de betrokken staten richten⁶. Dat laatste is uitgangspunt:

"The binding force of a treaty concerns in principle the contracting States only, and not their subjects."⁷

²) Basisteksten Benelux, dl. 1, rubriek Personenverkeer, p. 34 e.v.; Tractatenblad 1978, 171, ed. Schuurman & Jordens nr. 86, 1990, p. 572 e.v.

³) HR 13 december 1985, NJ 1987, 171, m.nt. A.H.J. Swart, RV 1985, 51, m.nt. G. Caarls.

⁴) Beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie M (85)9 (Tractatenblad 1986, 192, ed. S. & J. 152, 1990, p. 241) in werking getreden op 1 juni 1986.

⁵) Terminologie van art. 93 van de Nederlandse Grondwet; vgl. H.G. Schermers, Internationaal publiekrecht voor de rechtspraak, 1985, § 438, p. 154/155.

⁶) I. Seidl-Hohenveldern, Völkerrecht, 1987, nr. 556 e.v., p. 136/137.

⁷) Oppenheim-Lauterpacht, International Law, Vol 1, 1955 (Tenth Impression, 1974), § 520, p. 924. Zie voorts: Charles Rousseau, Droit international public, 1987, § 63, p. 65.

2.3. Uit het intitulé, de considerans en de artt. 1 en 2 van de Beschikking blijkt dat deze strekt tot uitvoering van de Overeenkomst tussen de Beneluxlanden inzake de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied⁸ (hierna: de Overeenkomst).

Art. 14 van deze Overeenkomst luidt:

"Ieder der Hoge Overeenkomstsluitende Partijen verbindt zich de noodzakelijke maatregelen te nemen ten einde zijn voorschriften in overeenstemming te brengen met de door de Werkgroep genomen besluiten."

Daaruit kan men afleiden dat de Werkgroep slechts besluiten kan nemen die zich tot de staten richten. Dit wordt bevestigd door de Gemeenschappelijke Toelichting op art. 14⁹, die vermeldt dat de besluiten van de Werkgroep "niet rechtstreeks verbindend zijn".

2.4. Uit de omstandigheid dat de desbetreffende bepalingen van de Beschikking zijn aangewezen als "gemeenschappelijke rechtsregels" volgt op zichzelf niet dat zij rechtstreeks werkend zijn. Uit de Gemeenschappelijke memorie van toelichting bij het (eerste) Protocol ter uitvoering van artikel 1, lid 2, van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof¹⁰ blijkt dat men zich niet heeft willen beperken tot het aanwijzen van bepalingen die "self-executing" zijn¹¹.

Het spreekt overigens ook geenszins vanzelf dat een stelsel van prejudiciële beslissingen ter uitleg van internationale overeenkomsten of besluiten van internationale organisaties beperkt is tot rechtstreeks werkende bepalingen. Dit blijkt uit art. 177 van het EEG-verdrag dat betrekking heeft op alle bepalingen van dat verdrag en alle handelingen van de instellingen van de Gemeenschap, ongeacht of deze rechtstreeks werken.

2.5. In nr. 49 van zijn conclusie bij het arrest van het Benelux-Gerechtshof in de zaak-Karim¹² heeft mijn ambtsvoorganger Ten Kate als zijn mening te kennen gegeven

"dat in beginsel de besluiten van de Werkgroep voor bindende werking jegens de betreffende justitiabelen opnemings in de nationale regelgeving behoeven."

---

⁸) Brussel, 11 april 1960, Basisteksten Benelux, dl. 1, Personenverkeer, p. 3 e.v. (Tractatenblad 1960, 40); ed. Schuurman & Jordens 152, 1990, p. 367, id. nr. 86, 1990, p. 558.

⁹) Basisteksten Benelux, dl. 1, personenverkeer, p. 21.

¹⁰) Basisteksten Benelux, dl. 4, rubriek Eerste Protocol, p. 61; Tractatenblad 1969, 127.

¹¹) Vgl. F. Dumon, Benelux-Gerechtshof, 1984, nr. 62, p. 45/46 en nrs 74-77, p. 55-59.

¹²) BenGH 20 dec. 1988, zaak A 87/6, Jur. 1988, p. 139 e.v.

Uit r.o. 24 van dat arrest is af te leiden dat het BenGH die opvatting onderschrijft.

2.6. In haar memorie in de onderhavige zaak heeft de Belgische regering (sub A) gesteld:

"Het bepaalde in de artikelen 15 en 16 van de Beschikking strekt dan ook niet tot bescherming van een belang van de vreemdeling. Het waarborgt slechts de belangen van de verdragsluitende staten in verband met de gevolgen die de verlegging van de personencontrole naar de buitengrenzen van de Benelux heeft."

2.7. Het bovenstaande leidt tot de slotsom dat de artikelen 15 en 16 van de Beschikking geen rechtstreekse werking hebben en niet mede de strekking hebben de betrokken vreemdelingen te waarborgen dat te hunnen opzichte bij verwijdering overeenkomstig die artikelen wordt gehandeld.

Dat sluit echter niet uit dat die artikelen en hun uitvoering de rechtspositie van de desbetreffende vreemdelingen wel kunnen beïnvloeden. Voor zover het nationale recht van een van de Beneluxlanden in het kader van onrechtmatige overheidsdaad zgn. secundaire belangenbescherming kent¹³, blijkt uit de Overeenkomst of de Beschikking nergens dat deze zich ertegen zouden verzetten zulke belangenbescherming op de genoemde artikelen te baseren.

Ondanks het antwoord op vraag A waartoe ik concludeer, blijft het daarom van belang ook de overige vragen te beantwoorden.

3. Is toepassing van de Roosendaal-methode verwijdering over een buitengrens?

3.1. Vraag B houdt in of sprake is van verwijdering van een vreemdeling "over een buitengrens", indien de vreemdeling door een Beneluxland wordt verwijderd door hem aan de grens met een ander Beneluxland, m.n. ongeleid - voorzien van een enkele reis-biljet naar een bestemming buiten de Benelux - te plaatsen in een trein die via het andere Beneluxland vertrekt naar die bestemming.

---

¹³) Zie voor het Nederlandse recht (waarom het i.c. gaat) terzake: HR 24 mei 1935, NJ 1935, 1497, m.nt. E.M. Meijers; HR 1 juli 1982, NJ 1983, 684, m.nt. C.J.H. Brunner, mijn conclusie (§ 5.2., ad c.) bij het eerder (voetnoot 3) genoemde arrest van de HR, NJ 1987, p. 586 r.k./587 l.k.; zie ook de noot van Swart, NJ 1987, p. 590. Voorts: Onrechtmatige Daad, losbl., VII-102 (L.J.A. Damen) en daar genoemde verdere literatuur. [Nr. 103 handelt over door burgers aan een ieder verbindende verdragen te ontleen aanspraken (primaire belangenbescherming).]

3.2. Volgens art. 15 van de Beschikking worden vreemdelingen, die ongewenst zijn in een van de Beneluxlanden, over een buitengrens verwijderd, behoudens uitzonderingen waarop de gestelde vraag geen betrekking heeft.

Art. 16 voegt daaraan toe dat elk van de Beneluxlanden toestemming verleent tot doorreis door zijn gebied van vreemdelingen die een ander Beneluxland naar een derde land wil verwijderen, indien de verwijdering aldus op de snelste en eenvoudigste wijze kan worden uitgevoerd.

3.3. Over de vraag die hier aan de orde is betoogde ik eerder, eveneens in verband met de Roosendaal-methode¹⁴:

"Tevens lijkt strijd met art. 15 aanwezig. Verwijdering van ongewenste vreemdelingen dient namelijk over een buitengrens te geschieden. Verwijdering naar een ander Beneluxland mag slechts geschieden in de in art. 15 genoemde gevallen, die zich in deze zaak niet voordeden. Aangezien, naar van algemene bekendheid is, alle persontreinen van Roosendaal naar Frankrijk enige malen op Belgische stations stoppen voor het uit- en instappen van passagiers, betekent verwijdering uit Nederland volgens de Roosendaal-methode, althans potentieel, verwijdering naar België."

Die opvatting onderschrijf ik ook thans nog.

3.4. De Belgische regering heeft zich in haar memorie (sub B) in gelijke zin uitgelaten:

"In dit bijzonder geval, met name een verwijdering per trein, kan er geen sprake zijn van een regelmatige verwijdering naar een derde land, aangezien alle treinen met bestemming Frankrijk verschillende haltes op Belgisch grondgebied hebben en de "onbegeleide vreemdeling" dus meermaals de mogelijkheid heeft om op Belgisch grondgebied - dus binnen het Beneluxgebied en op het grondgebied van een andere verdragsluitende staat - de trein te verlaten en het Belgisch grondgebied te betreden (...)."

3.5. Dat, zoals de Nederlandse Staat in zijn memorie heeft betoogd, ongewenste vreemdelingen door de Nederlandse autoriteiten verwijderd kunnen worden over de buitengrens België/Frankrijk is irrelevant. Hieruit volgt immers niet dat plaatsing in Roosendaal van zo'n vreemdeling in een trein met bestemming Frankrijk verwijdering over de Belgisch/Franse grens is.

Volledigheidshalve voeg ik hieraan toe dat de in dezelfde memorie verdedigde opvatting, volgens welke in het kader van de Overeenkomst de binnengrenzen tussen de Beneluxlanden zijn verdwenen - daargelaten de betekenis daarvan voor de beantwoording van vraag B - m.i. onjuist is, ook als men haar beperkt tot het personenverkeer. Uit de Overeenkomst (art. 2) volgt slechts dat de *controle* op het personenverkeer aan de binnengrenzen is opgeheven.

¹⁴) Zie de conclusie bij het hiervóór, voetnoot 3, genoemde arrest, NJ 1987, p. 585 r.k.

3.6. Het antwoord op vraag B luidt naar mijn inzicht ontkennend.

4. Moet de toelating in een derde land gewaarborgd zijn?

4.1. Vraag C luidt of de in de eerste zin van art. 16 van de Beschikking voorkomende woorden "die naar derde landen verwijderd kunnen worden" aldus moeten worden verstaan dat de toelating van een vreemdeling in een derde land gewaarborgd moet zijn.

Deze vraag is niet specifiek in verband gebracht met toepassing van de Roosendaal-methode.

Voorts behoeft de strekking van de vraag nader onderzoek. Gesproken wordt immers over de gewaarborgde toelating "in een derde land". Er wordt niet gesproken van een "aangrenzend derde land".

Ik zou echter menen dat dit laatste, gezien de verwijzing naar art. 16 van de Beschikking, wel bedoeld moet zijn. De laatste zin van de eerste alinea van dat artikel luidt:

"Indien de overname door de buitenlandse grensautoriteiten om enigerlei reden niet plaatsvindt, wordt de vreemdeling door het laatstbedoelde Beneluxland [het land dat de maatregel van verwijdering heeft genomen] teruggenomen."

Om het probleem in een voorbeeld te concretiseren: het gaat er om of, bij verwijdering van een vreemdeling door de Nederlandse autoriteiten via de Belgisch/Franse grens, toelating van die vreemdeling in Frankrijk gewaarborgd is. De omstandigheid dat diens toelating bijv. in Algerije of Spanje gewaarborgd is kan niet doorslaggevend zijn wanneer de Franse autoriteiten de doorreis naar het desbetreffende land niet toestaan. Het ligt trouwens voor de hand dat in zo'n geval de Nederlandse autoriteiten de verwijdering per vliegtuig, rechtstreeks van Nederland naar de bestemming, bewerkstelligen.

Onder "een derde land" in de vraag dient dus te worden verstaan: een aangrenzend derde land.

4.2. In de in de vorige paragraaf geciteerde zin uit art. 16 van de Beschikking ligt tevens het antwoord op de vraag besloten.

Uit het voorschrift dat Nederland een vreemdeling, die het via de Belgisch/Franse grens wil verwijderen, moet terugnemen indien Frankrijk (onverhoopt) deze vreemdeling niet wil overnemen, volgt dat Nederland die verwijderingsmethode niet mag toepassen wanneer het er tevoren van op de hoogte is dat Frankrijk de vreemdeling niet zal overnemen.

Hetzelfde geldt m.i. wanneer het land dat tot verwijdering wil overgaan (in het voorbeeld: Nederland) er tevoren niet van op de hoogte is of het (aangrenzende) derde land (in het voorbeeld: Frankrijk) de vreemdeling wil overnemen.

4.3. In dezelfde geest heeft de Belgische regering zich in haar memorie (onder C) uitgelaten:

"Vaststaande het gegeven dat de overname kan geweigerd worden ofwel omdat aan de binnenkomstvoorwaarden in dit derde land niet is voldaan ofwel omdat er geen overnameverplichting in hoofde van dit derde land bestaat, dan heeft een verwijdering naar dit land, bij ontstentenis van een op voorhand gewaarborgde toelating, geen zin."

Eerder had de Belgische minister van Justitie in antwoord op een vraag van het lid van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers Suykerbuyk¹⁵ al geantwoord dat de Belgische autoriteiten er op staan dat bij verwijdering van een vreemdeling door Nederland over Belgisch grondgebied naar Frankrijk die vreemdeling "de normale voorwaarden van toelating in Frankrijk vervult of dat een uitdrukkelijk akkoord door de Franse overheden gegeven werd."

4.4. In de volkenrechtelijke literatuur wordt beklemtoond dat een uitgezette vreemdeling door de staat waarvan hij onderdaan is moet worden opgenomen¹⁶. In het geval waarin iemands nationaliteit onbekend is, biedt die regel echter geen uitkomst.

Swart¹⁷ acht het volkenrechtelijk niet geoorloofd vreemdelingen tegen de wil van andere staten op het grondgebied van die staten af te schuiven. Schermers signaleert dat de Nederlandse Vreemdelingenwet niet eist dat het land waarheen een vreemdeling wordt uitgezet bereid is deze toe te laten. Hij merkt echter ook op dat een staat (volkenrechtelijk gezien) alleen die personen die de nationaliteit van een bepaalde andere staat hebben, die staat zonder toestemming daarvan, binnen mag sturen¹⁸.

Bij de beantwoording van de onderhavige vraag komt het overigens slechts aan op de in het kader van de Benelux geldende rechtsregels, i.h.b. op art. 16 van de Beschikking. Het daarin neergelegde stelsel lijkt bij de algemene regels van het volkenrecht aan te sluiten.

---

¹⁵) Vraag nr. 259 van 9 oktober 1987 (1986-1987) (N), Vragen en Antwoorden - Kamer 6-11-1987 (6), 253 e.v.; Tijdschrift voor Vreemdelingenrecht nr. 48/1988, p. 55, Migrantengerechtigd 1988, nr. 7, p. 218.

¹⁶) Oppenheim-Lauterpacht t.a.p., § 326, p. 695; M.N. Shaw, International Law, 1985, p. 429; Seidl-Hohenveldern t.a.p., nr. 1641, p. 346/347.

¹⁷) De toelating en uitzetting van vreemdelingen, diss. U.v.A. 1978, p. 311.

¹⁸) T.a.p., § 645, p. 237, resp. § 646, p. 238.

4.5. Uit het bovenstaande volgt dat vraag C bevestigend moet worden beantwoord.

5. Is voor verwijdering over het grondgebied van een ander Beneluxland voorafgaande toestemming van de autoriteiten daarvan vereist?

5.1. Ook vraag D heeft betrekking op de eerste zin van art. 16 van de Beschikking. Aldaar wordt bepaald dat elk der Beneluxlanden toestemming verleent tot doorreis door zijn gebied van vreemdelingen die een ander Beneluxland naar een derde land wil verwijderen in een geval waarin de verwijdering aldus op de goedkoopste en eenvoudigste wijze kan worden uitgevoerd.

De vraag houdt, samengevat, in of die toestemming tevoren uitdrukkelijk moet worden verkregen, dan wel geacht moet worden te zijn verleend wanneer het uitzettende land van oordeel is dat aan de in de eerste zin van art. 16 genoemde voorwaarden is voldaan.

5.2. De vraag houdt verband met vraag C, hetgeen al blijkt uit een passage uit de memorie van de Belgische regering, sub D, waarin is gesteld

"dat België het recht heeft de doorreis te weigeren wanneer duidelijk blijkt dat aan de voorwaarden voor overname of inreis in het derde land niet wordt voldaan en betrokkene dus niet kan verwijderd worden naar dit derde land."

Deze memorie wijst er voorts op dat, ook al beschikt de betrokken vreemdeling over de nodige documenten voor binnenkomst in Frankrijk, of is Frankrijk verplicht tot overname van de vreemdeling, toch voorafgaande toestemming van de Belgische autoriteiten voor de doorreis nodig is, omdat deze laatsten voor begeleiding van de doorreis moeten zorgen. Door begeleiding wordt verzekerd dat de vreemdeling inderdaad over de buitengrens wordt verwijderd.

5.3. De uitdrukking "Elk der Beneluxlanden verleent toestemming" ("Chacun des pays Benelux permettra") wijst niet in de richting van een eo ipso geldende bevoegdheid, die slechts afhankelijk is van het - naar het oordeel van het uitzettende land - voldaan zijn aan de voorwaarden.

Voorts is niet in te zien hoe de bepaling van de laatste zin van de eerste alinea van art. 16 zou kunnen werken indien - zoals bij de Roosendaal-methode het geval is - de doorreis geschiedt zonder toestemming en zelfs zonder tijdig medeweten van de autoriteiten van het land van doorreis (de Belgische autoriteiten dus). Wanneer een volgens deze methode uit Nederland verwijderde vreemdeling bereid is zich naar Frankrijk te laten verwijderen, maar door de Franse autoriteiten niet wordt toege-

laten, kan die vreemdeling feitelijk in België blijven, zolang hij aldaar niet toevallig wordt ontdekt.

Datzelfde geldt natuurlijk evenzeer wanneer de vreemdeling verkiest de trein op een Belgisch station te verlaten.

Een en ander illustreert dat het door de Belgische regering genoemde praktische argument van de noodzakelijke begeleiding¹⁹ zwaarwegend is.

Toestemming voor toepassing van de Roosendaal-methode van het *Nederlandse* Ministerie van Justitie en *informatie* van de Belgische autoriteiten, waarmee naar het oordeel van Nederland (soms) kan worden volstaan²⁰, lijken mij dan ook niet voldoende.

5.4. Samenvattend zou ik nogmaals mijn in noot 14 al genoemde conclusie voor de Hoge Raad uit 1985 willen citeren²¹:

"De bepaling volgens welke elk Beneluxland toestemming verleent tot doorreis [art. 16 van de Beschikking] impliceert dat om deze toestemming in voorkomende gevallen moet worden gevraagd. Dit geldt des te sterker omdat toestemming alleen behoeft te worden verleend indien de verwijdering via het grondgebied van een ander Beneluxland de snelste en eenvoudigste wijze van uitvoering is. Aan te nemen is dat het Beneluxland dat toestemming moet verlenen mag toetsen of aan die voorwaarde is voldaan. Wanneer de Nederlandse autoriteiten ongewenste vreemdelingen via België op transport zetten naar Frankrijk zonder de Belgische autoriteiten om toestemming te vragen is dit te derhalve in strijd met art. 16 van de Beschikking."

Die opvatting hang ik ook nu nog aan hetgeen leidt tot de slotsom dat het eerste onderdeel van vraag D bevestigend moet worden beantwoord.

6. Conclusie

Op de door de Hoge Raad gestelde vragen stel ik de volgende antwoorden voor.

A. De artikelen 15 en 16 van Beschikking M/P (67) 1 moeten aldus worden opgevat dat daarin slechts rechten en verplichtingen van de Beneluxlanden zijn neergelegd.

Dat staat er evenwel niet aan in de weg dat wanneer autoriteiten van een van de Beneluxlanden in strijd met die bepalingen hande-

---

¹⁹) Uit de in voetnoot 15 genoemde antwoorden van de Belgische minister van Justitie op de door het parlamentslid Suykerbuyk gestelde vragen blijkt dat begeleiding geschiedt door de Rijkswacht.

²⁰) Vgl. de antwoorden van de toenmalige Nederlandse staatssecretaris van Justitie op vragen van het toenmalige lid van de Tweede Kamer Haas-Berger, vergaderjaar 1988-1989, nrs. 445 en 683. Zie voorts: B. Butter, *Migrantenrecht* 1989, p. 300 e.v.

²¹) NJ 1987, p. 585 r.k.

len, een rechtssubject, m.n. een vreemdeling, daaraan krachtens nationaal recht aanspraken op grond van secundaire belangenbescherming zou kunnen ontlennen.

- B. Het (met name onbegeleid) plaatsen van een vreemdeling, voorzien van een enkele reis-biljet naar een bestemming buiten het Beneluxgebied, in een trein die naar die bestemming vertrekt via een ander Beneluxland en die in dat andere Beneluxland stopt tot het doen uit- en instappen van reizigers, is geen verwijdering "over een buitengrens" als bedoeld in artikel 15 van de eerder genoemde Beschikking.
- C. De in artikel 16, eerste zin, van die Beschikking voorkomende woorden "die naar derde landen verwijderd kunnen worden" moeten aldus worden verstaan dat de toelating van de vreemdeling in een [aangrenzend] derde land gewaarborgd is.
- D. Het in artikel 16, eerste zin, van de genoemde Beschikking bepaalde moet aldus worden opgevat dat de daarin bedoelde "toestemming" van een Beneluxland tot doorreis door zijn gebied in elk geval van een voorgenomen verwijdering door dit gebied tevoren moet worden gevraagd en verkregen.

Den Haag, 8 oktober 1991

